

Lulu se zabývá scénou atelieroan. An' rejv jí končí; a srovnáte detaily, Lulu na podstavci jako Pietrut — jakžena, rovněž model, ale jako Salome; tam syn, zde bratr mandelův lůkán do milostných osudů a vzpráží se jim; tam sloužil a Hagenberg — zde Zora; stl. Celá technika ensemblové závěrečné Andrejevy scény nasvědčuje tomu, jaký hluboký dojem i v Rusku zanechala tragická groteska onoho kronadného dostaveníčka na konci „Ducha země.“ Ze Wedekind na ruskou literaturu mocně působil, je známo; pro duchaplného autora „Jekateriny Ivanovny“ je to nadto prokázáno tím cirkusovým polčkovaným Totem, jehož představení ohlasují na Vinohradech.

Razzia na překladatele. Ve Světové knihovně je zařazen překlad Lessingovy „Míny z Barnhelmu“; a v knižním tomto vydání veselohry, obléstvané na Vinohradech, našli se takové perly: „Ich hinauswerfen! meinen Herr!“ — „jei vyhodit! pánové!“ anebo: „wann kann ich mein Geld bekommen? Morgen, Herr Major, morgen!“ — „Kdy dostanu své peníze? Jitra, pane majore, jitra!“, nemluvíc u jiných bezhlavostech a nejasnostech. O úrovni naší překladatelské literatury nečiní si počtů, kdo se nezabýval srovnáváním divadelních textů s originály; jak asi vypadá běžné zhoří na předmětových nebo venkovských scénách, jaké jsou asi převody s odlehlejších jazyků a temat, když takto může být řízen překlad klasické konverzační hry, její komukoli je tak snadno kontrolovat!

Pošírní herecovi příteli Jesenia. Je zvláštní, jakým čistokrevným romantikem předstává se Olbracht jakožto autor nejnovejšího divadelního románu. Drastický realista ve svých slibných počátcích, vyznává dnes krásnou novoplatonskou víru v přátelství dvou rozpolcených a navzájem se doplňujících bytostí a spolu kredo telepatie a stěhování duší. Lásce k povahovému samotářství a příběhovému podivinství zůstal věren, nový — a na některých stránkách jen lehou přehozený — jest divadelní kostým, do něhož své problematické zjevy a své mučivé problémy obléká. Přes volně vymyšlenou fabulu zasvěcuje nejednu Essovost, nachádnat, pomluvu nedávného rákání, ale, což je nejdůležitější, vyzrájí svým pojímáním polomystického vztahu přátelského tajemnou nápodvěď o hereckém umění. Také herec podle této nedopovědně filosofie má kdesi svého komplementárního draha; blýská ho tím, že hraje; touží po něm nevědomě v tom okamžiku, kdy na jevišti vystupuje sám ze sebe; nečtrpá jen za skutečností, nýbrž a jakéhosi ut-jeného fonda, a dokonalosti dospívá teprve tenkrát, když se do něho negativním způsobem přelije schopnost z oblasti ležících mimo úzký dosah jeho života bédného.

Kněžte před Naumburkem. Scéna, již dějově vrcholil Dvořákova tragédie národa, není historická. Jako jeden z nejvýznamnějších momentů v životě prvního vůdce Husitů — Žižky nad Prahou — tak i motiv Prokopova před Naumburkem je v obecném podání opředen bájemi a příkrasami. Ale kdesi známa scéna přemluvení Žižky Pražskými zakládá se na skutečnosti, náleží Husité před Naumburkem do řady legend. Pověst ta vznikla po třicetileté válce, byla počátkem 18. století pevně spojena s Husm, pak s postavou Prokopovou, přišla na německé jeviště a višla se dekorací i do představa českého lidu (dokladem známý obraz Cermákův). Prof. Kraus, v jehož spisu o hrdinství v literaturách tyto údaje jsou zarámovány, podal by dojata mnoho svědectví o díle, ve kterých — stejní jako u Dvořáka — husitické legendy do sebe pejsly husitakou ideologií. Je to jen nový doklad pro ouen svobodný poměr,

ježi si historicky zjednotil, ať už v jakékoliv vědě historii. Proti „Husitům“ jako historickým kan le važší námitky; rovněž proti Husitům jako světenému dramatu; ale jednalo jim neupře nikdo: že je posl rozený dramatik. A to je alfai omega. To není výraz obdivu, ale pouhé konstatování daru; daru, jenž se v apatce nekoupi.

Referáty

Ivan Olbracht: Podivné přátelství herce Jesenia. Román. Zatvy kniha IX. Nkladem Fr. Borového v Praze 1919. Stran 445. Za 17 K.

Nový román Olbrachtův je pldem bohatého básnického nitra, jemuž se dostalo požehnaného daru tvůrčího seklda. Již první sbírka jeho próz se smazala udhoi od vylápaných cest naší beletrie a našli zrov vlastní odlišnou oblast uměleckou, a dráh jeho kniha znamenala další výboj, u nás zcela ojedinělý: zatím co jiní autoři pravidelně stavějí na základech, ježi si položili v radostně dobytých prvních vítězstvích, Ivan Olbracht se smelou citlivostí nespokojeného dobyvatele se odvířil na látku, pro kterou v jeho první knize nebylo ani nápodvědi. A nový v piném smyslu jest i román tento; po náladových povídkách hluboce lidského zocitu a po psychologickém dramatu mušického sebumění napsal dílo, v němž výlučně běží o přemo a rzi románový útvar, o básnickou písnost a sbo, o mšobení příběhové naplnavosti ve vzrušující opar osudové závažnosti. Olbrachtova umělecká bytost je zaciká živami života a celá se živně do něho vpjí. Život mu neznamená nachdílou hru událostí více méně zábahných, ježi je možno odpozorovat a ofotografovat v povrchu mnohohlavnou kopii; Olbracht jest umělec se zbystřeným smyslem trakovým a sluchovým, jenž vdí přesně do nejmenších podrobností a za zlatovými všednostmi postihne tajemný řetěz příčin a následků, jimiž jsou spoutány projevy lidské vůle. Odtud ona živelnost jeho románu, která strhuje stočie na žemřívý zájem, a odtud jeho jřičí působivost, jaké nemívají koncepce sobe mustrážší.

Běžnou základní svou historií věrně lásky mladého muže, jenž po holestech zklamání dosahuje štěstí ve spojení s milovanou ženou, zbavil Olbracht staré romantické přítěže, jakou si kdysi vytvořilo idealizující pojetí života; Klára Brožková, rozčarovaná z neukutečnitelných uměleckých snů, vrací se k herci Jeseniovu po prožitě válni k jeho příteli Veselému an již rozhodnutá a zavěs zachráněná, nýbrž s dítětem, ježi potřebuje otce. A Jesenius s radostným úsměvem v očích je přijímá oba, neboť z vytrvalého milence se zatím již stal celým člověkem. Jak se jim stal, jest vlastním obsahem románu, Olbracht s velkým uměním vyličil jednotlivé etapy jeho znání od poetických chvil v předzímnovém zážití kdejsi na českomoravské vysoké přes stupňovanou mnohotvárnost života v Praze, přes zákulání divadelní zápasu, přes samotu vydávajícího studia a přes ruch kavárny, vináren a přátelských vešlečků až do trznivých dnů, způsobených osídlostí uslečnými. To všechno seslazuje prudké otřesy jeho života citového, do kterého nevědomky zasáhl herecký jeho protinovec Jan Veselý.

A tu jsou své dějové pásmo, ježi třebas mocně zasahjí do milostného příběhu Jeseniova a přetvořují jeho nitro, činitele je hluboce lidským, přece v románě nabývají významu, před kterým vlastní svět krkoliv ustupuje do pozadí: život divadelní Prahy a Praha válečná. Na venkově při představení Hamleta Jesenius poznal herce Veselého a hned pocítil, že jejich setkání má hlubší význam. Mělo: právě Veselý, bohem nadaný herec a dobrodružný protivák všech životních darů, ježi mu přímo padají do klína, strhující svou osobností

uvědomuje si jeho duchovní základy tajemství a sleduje, jak na těchto základech vyrostla slohová divadla všech velikých dob. Ale nechápe možnosti, rekonstruovatí archaisický ani divadlo antické, ani Shakespearovské, ani Racinovské nebo Molièrovské, ani vůbec stylisované jich dnes obnovovatí. Expressionistický umělec cítí se člověkem dneška a uvědomuje si duchaplně nyníšší. Rozhlíží se osamoceně kolem, ale i v neslohovém dnešku je ovládnám láskou k přítomnosti. Miluje vášnivě svou dobu je celkově jejím člověkem a nechtěl by žít v žádné jiné, shledává, právě, že je z ní zrozen, a že chápe v ní své poslání, má jen tu dnešní dobu za nejkrásnější, v níž jedině chce žít. A jen z této dnešní doby chce tvořit: proto odvrací se od kouzla velikých časů minulých a vzpírá se vlivu jejich umění, byť se před ním v obdivu skláněl. A zmitá se raději ve víru dneška, jemuž jedině je oddán.

Je veden jistotou věčného smu a kráčí s hloubavou přísnoš: existují pro něj jen a jen dnešní duchovní představy a city, z jejich chaosu chce tvořit.

Na scéně zejí kolem něho jen tři holé zdi: tvoří na ní jevišťe od základu nové s divadelní věcností, jejíž zákony si uvědomil, se stejným odporem k naturalistické skutečnosti, jako k její stylisované illuzi, z divokých soudobých představ, snad na pohled přehnané, nemožné.

Expressionistický dramatik tvoří v křeči ze soudobých představitelů hry věčného tajemství, expressionistický režisér v křeči provádí jeho dílo s úsilím, vyjádřití je v novém, celkovém pojetí z ducha soudobé chvíle, herec v křeči, snad neartikulaně, ze soudobého temperamentu usiluje ovládnoutí svou postavu novým rytmem a přednesem. Expressionism na scéně znamená prostě úsilí, dospětí od povrchové skutečnosti k tajemné podstatě divadla, prodratí se z detailní rozřřštěnosti k ucelenosti jeho pojetí a s nejdůslednější odděmotností tvořit na něm z moderního ořimého vnuknutí.

Hnutí jeho je v počátcích: zdůrazňuje přehnanost představ, ostrost forem duchovnost pojetí, divokost pchýbů a protivy poloh rytmických i hlasových. S přísnoš vážností skube se v křeči za snem vytvořit ve velikých, monumentálních rysech moderní, národní divadlo slohové.

A jen na cestách expressionistického hnutí lze k modernímu slohovému divadlu jež by se přiblížilo velikým slohovým divadlům minulých dob, jistě dospětí.

iv Romanopiscův názorná divadla.

Ivan Olbracht vydal u Fr. Borového rozsáhlý román «Podivný přátelství herce Jesenia», který uš svým nadpisem hlásí se o posounost divadelníku, román herecký. Nezhytně se v něm nešprve mluví o divadelních společnostech kočovných a krátce zmínky, pohrdavé a výsměšné, napovídají, že se romanopiscce setkával jen hlavně s takovými, jejichž umělecká hída ho zarážela a napřikovala odporem. Uvádí divadelníka ředitele starého typu Josefa Blahoslava Dokoupila, který si v souvrašském hostinci «U české koruny» troufal hrát s osmi špatnými herci Shakespearova «Hamleta» oznamovaného na cedulích ještě také druhým přidaným názvem «Bůh strašně trestá vraždu a krvešmitstvo». Kromě ředitele někdo v osmičlenné družině nebyl prý z rozestých kočovných herců ani z oněch amutných lidí, kteří kdysi s horoucím nadšením, se bez nadání, šli k divadlu, kde pozdě poznali, že se ocitli na nepravém místě, něbrž byli prý to vesměš «jacísi klackové a coury», kterým se asi v životě nechtělo nic pořádného dělat a teď byli svým komediantstvím tak zkaženi, že nedovedli fici poetivě jedině české věty. Vedli si na jevišti jako pašácové nebo zase dráždili ke karrikatúře, jak rozháněli rukama, jak ječeli falešným pathosem, jak huňkali věty se zrůdnými přísuvky, s mluvnickými chybami «Hamleta» hráli zpracovaného «do hrubé prózy» a choudostivější člověk nenesl více nežli dvou jednání.

Antonín Grůn, který je v románě ředitelem holeševické Uranie, poznal za svého hereckého mládí kočovnou společnost ještě horší. Mimo Grůna a direktora Aloisa Podzámka měla v mužském členstvu uš jenom sraženého uředníka holičského, jenž utekl mistroví, a všechem «lundaš instructus» záležel v jedněch vysokých botách, ve dvou plechových šavřích, ve staré hasičské přilbě a dvou květovaných kartonových záclonách; z těch se dělaly pláště do historických kusů, pro Othella, Jana Žižku, Závise z Falkenšteina, France Moora. Mužské úlohy musily hrát ženské v kalhotách: čtyři ředitelovy dcery, jeho žena a «ještě dvě nebo tři jiné běhny, které se skoro na každou štaci atřidaly», byl to prý «cestující veřejný dům osmatřicátého řádu». Herec jakýchsi slibnějších vloh mohl tam setrvávat jen z toho důvodu, že někde neměl takové příležitosti mnoho hrát, všechny možné hlavní role, které ho vábily.

Román o herci Jeseniovi není psán obmezeným, vypínavým «buržoou», nýbrž vzdělaným sociálním demokratem, přítelem a zastancem proletářstva, jenž umí rozemnat, na kom nebo na čem je vina, a ví, jak hřeší na lídech špatná, nespravedlivá společenská soustava. Slova jako «klackové», «coury», «běhny» jsou u Olbrachta jistě nezvyklá a nemohl-li

léta svého i na nějaký čas přiblížit k literárnímu životu přítomnému. Jinak jsou téměř v každém větším městě Slovenska (Prešov, Spišská Nová Ves, Liptovské Sv. Mikuláš, Turčianske Sv. Marína, Trnava, Trenčianske Teplice, Uh. Sladké, Trenčín, Lučenec, Komárno) i divadelní sály (někde i ve zvláštním domě) buď samostatně neb spolu k jiným účelům, které však rovněž došli na delší dobu a ve většině měřítku pouze společenství občerstvení.

Dramata, ať původních, ať přeložených pro občerstvení slovenská literatura nemá. Jsou v ní dramata i vádného žánru ať jsoujóna a novějších pouze J. Gregora-Tajovského, Martina Rázusa, P. Sucháně a V. Hurbanu, kteří přinášejí do naší dramatické literatury novou sílu, pouze svou jazyckou slovenskou, málokdy, jsou dramata starší (F. Urbánka a j.), která léta a léta marně čekala na velkou scénu, aby tam osvědčila svou jevištní působivost, ale na celoroční repertoar pouze slovenský to vše nestačí. Slovenská dramata, iřípka a celým národem těžkou, vědomou nebo politického účinku, uměle a záměrně takticky od spjení se světem větší svého národa, nemožná jsou možnost, vyslovení své práce na moderním jevišti a odhodlání herci a řádové výpravou pod řádným režisérem, obměnili se většinou na drama a myšlená pro ochotníky nebo dramata knižní (Ilivodolav).

Totéž platí o slovenských hereckých Kolem těchto tak zanedbávaných národních se ani udává během let v bezmála padesáti letech jejich školnosti přimocou herci maďarský. Dnes jest vedle řádných a zejména dobře vydržených ochotnických na Slovensku pouze jedna kněžna slovenská společnost stála (Strážnice), jeden Slovák — tak herecké akademie při pražské konzervatoři, několik ochotníků v maďarských soukromých hereckých školách a několik herců a hereček u maďarských divadel ať na Slovensku neb v Maďarsku.

Pokud se 1960 obecněstva, mají Kokoč a Bratislava důkladně jinonárodní celky posluchovat, které jen a oběti a pomalu a to převážně představení, hlavně operními dají se říkati k návštěvě či divadla. Ostatní města, ať celkem jina národních divadelního obecněstva, udělí při své nezaměřenosti většinou jen náhodná modelní scénou divadla.

Za těchto mátkých, ale likarých předčítí vs. o pila v Bratislavě koncem předcházejícího roku v život divadla Slovenského Národního divadla. Za předsednictví ministra-plnomocníka pro Slovensko dra Vavra Šrobára, jehož vrací a důvěrná starost o kulturní a hlavně divadelní otázky slovenské prozrazuje pod mátkým nánosem plně zavěšeného a odpovědného politika lásku a víru hrdého literáta.

Okolom divadla jest pro svou dobu vy-

tržit, pro Slovensko vlastní těleso občerstvení i operní a to ať pro počátek příštího období 1920-21. Období letovní do konce srpna 1920 začalo divadly pro Bratislava, Košice i ostatní města neobčerstveného podnítali, ved. B. Jiráčkovi, a tělesem Východočeského divadla, jak zde opět a opět povědění.

Herci bude natno, jak vyvěsta i vývedu zpředu uvedených českých a slovenských, a počátku převahu český, opery pak, při větší přesličnosti vlastní textu je zbytečné pouze český. Hned první třeba střídat při divadelním tělese pro jeho potřebu vlastní dramatickou školu, pro přeučování českých herců a ustálení síly slovenských herců. Nohot neblížím a učinělivějším stupněm vývoje slovenského divadelnictví je vytvoření jediné a zvláštní síly slovenské. V době, kdy i spisovatelé sloven svého rodité neb přiblížit utváří nebo neb omezo nářečí slovenského, doporučuje se zavést rovněž jedno nářečí a většinou jeho zvláštnosti intonacních, vřítelnosti při vyslovování jednotlivých hlásek a pač, pro jeviště jako slovenskou jevištní řeč.

Obě hlavní věci jsou ovšem téměř všechny vzhledem bude nutno zmodernizovat ať ut nákladem těles, majetkem, ať státním neb divadly, a to jak do začátku jevištního (hlavní osvětlování) tak do doplnění fundu dekoracního, který v obou největších městech nemá téměř jediný dekorace pro hry slovenské a české. Vyvražením této činovny S. N. D. musí být vybudování v důležitou dobu v Bratislavě vlastní divadelní budovy. Ze Bratislava, zmodernizováním, rovnou město, žádné největší budoucnosti soud ze všech měst republiky dvě (a aržma II divadelní budovy může mít, je dnes ať neoprávně.

Pak, a zatím počítou slovenská dramata svezlím ramp, přijdou na svůj vlastní svět, natož poznať své jevištní přednosti a nedostatky, slasti i strasti premiér, přijdou nové podněty, Fraký, ostrý, rázný vzhled zavane (lebo zmodernizované, kterým Slovensko dnes ještě je, ale dlouho nebude) přijdou divadelní klky krátky, zápas o výraz, obecněstva a města na slunci, tešně, duma děje Slovenska přiblíží se v své místo na divadle, tamé zahoví na něho svou vlastní řeč, a —

— tím skončíme tuto stat a vyhlídáme divadla na Slovensku.

V Bratislavě, den 26. března 1920.

IV. Romanopiscův názor na herecké umění.

Herecký román Olbrachtův Podivné přátelství herce Jesenia má proti jiným hereckým románům tu zvláštnost, že hlavními jeho osobami nejsou herečky, nýbrž herci. Olbracht ať v „žalosti nejtem-

...zřejmě ukázat, že se ten lepší a vzdálenější, že se
...může dáti moci, aby jim porozuměl, promluvil v jeho
...záhady jejich duši. Zároveň udělala vlastní akce
...zřejmě, aby byla přívratní, uzavřela sama do
...sebe, přitáhla sama sebou zadržovaná, aby mohla usilovat
...lidskému světu na hybném dvojitě položené. Román
...střed se tím dohodává svého podstatného kouzla
...le, jest určitého kůlem sebe přivleče, dříve ovšem bez
...stet, zvláště tímto herecké a vyloužil předem
...světla naplňující mířenosti funkcech dvojitěních
...leten, ženských divadelních důvěrností a otázk;
...smýšlení máti Sčítavého a jejímu košťovny nebo
...dívce loužeit Rodem Patřovna uvěřil na krátko
...záhady takhle pro dříve, že uvěryte chci být jist,
...nežli divadelní centry obyčejné bývali. Ale ovšem,
...román se tím také velmi ztratil na dva portyvy,
...o nichž sám píše, že jsou v předstát jednom, a
...odposlil se ke vzrůstání téžli chudoby, jakoby byl
...romaneptice neudělil vystoupil se sebe, ze svého
...mužství, ze svého zahravného osobního života: zase
...ten záhlí.

Podle toho, s touto ústavou je skutečně v románe
...poistit i nemnoho hereckvi. Theoreticky rozlišuje
...Obracht herecké umění dvojitě druhu, Jesenia a
...Jana Veselého. Jesenia je z učiva herci, kteří
...pokládali za svou první povinnost, aby vytvářeli
...různé osoby v duchu básňové, podle jeho před
...stavu. Pracují rozumem, uvědomělosti, přemýšle
...ním, pozorováním, analytickým studiem, chtějí být
...přísnými, svědomitými, vzdělávanými dělníky, kteří jas
...ně uvadí, čeho básňového dílo žádá, a starají se,
...aby mohli dát více, čeho potřebuje. Román vypra
...vuje o Jeseniovi, že zkoumal postaje z antických
...vů a such, že jezdil po světových galeriích, že
...sbíral obrazy historických hlav, že si založil velkou
...knihovnu odborných děl, že se chodil do krétem dí
...vat na opice, do lamčiven na papíky, že se v ne
...moenných učil na tvářích syfilitiku, na chroptěši
...mrtváčcích, že si obbířel paralyticky a paranoiky,
...hejsky, studenty, tebráky, nádeničky, vošky, jed
...lůky. Měl být penze typem herece, který tvoří
...a hojně zásoby vzorů, příkladů, přířloh, účelným a
...zpytavým výběrem. Obracht překlí mu za hlavní
...obor máše hrůšného románu a hovorové vále a nazna
...čil tím, že Jesenia postaje své umně uládá, vsta
...vuje, huňa, znova a znova podle modelů upravuje.

Také Janu Veselému přidává Obracht základní
...schopnost napodobovací, čísnějíti jsejší, hbitější,
...nežli jakou statd měl důkladný jeho přítel; po kom
...Veselého napadlo se opířti, toho vystihl tak, že se
...to zdálo až patologické. Přičti se mu však, byl
...rodem hlásonou teobous dramatikovou a přp učil
...jedné umění rozdrtvat sebe, ve stu různých ob
...kách jen sebe. Aby měl ze sebe co rozdávat, musil
...sibohi řádně, proucovitě sbírat jako Jesenia, nýbrž
...EN, mnoho a postre že, hojně, usubodně, nevzázně,
...smile, jak si věřoch a okáňkijí zamanou. Točil se

(sám prostý třelch (sám) po Americe, průběněj
...tlaři a uváze se doma obřeje, podí ho to lma
...zase pryč, do Německa, do Ruska, do světa dále,
...světa. Neudělá mu o galeriích a muzeích
...v knihovnach a studiích modelů, nemysli ráho, že
...hereckvi dýchá jason sviti svu; necitlivý, neká
...hled domá, uzavětvat se měřavou a nízku
...přítomou, varoval se neobyčejnými zjevji čistě
...brájo, opájet se strom ženstno lážou, přchitot ou
...divnějšími přírodnami a dohodovatelstvími. Prý po
...občasně cibhoři a věto měl mu své vždy vapo
...mládky stálet, převrtí trávy a ženy mu vleču
...vály své náčné i pračko vno, les pínil jeho nit
...mládivým klásem, zvotici praby potůků, vodopády
...zpění pláci, větry i oheň dával mu své ma'odle
...lids ukládali mu do dlaní své otevřené srdce, šli
...i žurná. Byl bezodnno litavou nádržkou, do k
...tehl se všech stran bojíti, pěněvy přival Lvota,
...uk z něho posoulo zřítat mmo nej, ani šák; vno
...podlých zraj, vražď a způsoběch ubívalřel
...Když hrje, nadbě basioica a vydě se námen slou
...či posouia, až zvony jeho útra ve vzpomínce te
...rozpřevuči písněmu pláče, stromů, vod a počtu
...dechno nálada i černě postřecnu liče výřvou až
...k hladinám očí, trysknou nátlak ishyry sopučích
...žarů. Jaký prý to ohňový víř burácel v Janově duši,
...jaký žaroběňnický var v ni šel, že sčelhal z pod
...zemí plameny palčivých barev, zláheby lečivěti i
...otravnými —!

Je zřejmo, že herecký typ Januv, ačoli stálí,
...dávno uváděný v nedostatečnosti, dohřýá si máže
...soulavu, větší svůdnosti a rozkošnosti, větší mož
...nosti státi a neobmezeného uvolnění, větší opo
...stítením od břemen, námah, úraztých a krušných
...okolí. Obracht neuměl a nechál ho zvržené po
...pisovat a sledovat jeho hereckou činnost, přestal
...na tom, že jej povšechně naznačil, všiami, v nichž
...je víc pohnutí a vzletu, nežli věčné přesvědčivosti
...a jistoty. Zásadně dospívá román k závěru, že do
...konalý moderni typ herecký vzniká teprve slouče
...ním obo dvou, když k Jeseniově soustavně, uvě
...domělé práci přidá se mocné, vzduše, uchvatenjce
...prožiti, když tvůrčí oheň, který kdysi neopoutaný
...zřítel přítelovo nitro vzplane návratem Kláriným
...tíz v Jeseniově srdci. Ale přes to na typu Jes
...niově ulpi v románě stin odmítnutí a ne důvěry,
...Jesenia má bořké, malomyšlně dny, kdy se sám
...narve příživníkem, cizopancou rostlinou tyjíci ze
...stav, jež upíjí jinému ústrojenství. Nebyl prý stro
...mem, jehož kořeny tkví v zemi, přijímající vduče
...od ní potravu. Neměl prý přímého vztahu k ni a
...nepoznal prý nikdy Boha. Podehal prý se vllč
...ným lichyřářům hromadícím ve stádnířích nakra
...dění zhořti acizl postaje tu trpělivě čekaly v kou
...tech na kupce, cizí končetiny byly pověšeny ve
...aktrických mezi cizími oděvy, cizí oči tu byly na
...schráněny, cizí nosy a ústa měl uzřaděny ve va

... jaké masky a tedy v knihovně a v kade-
... polní střílných zvířel sničky s časem (m)
... se vedeby umrajících, řízení opička a při-
... křížky s křehkými zvonky — plav, plavč, y
... přední želeh. Herecká zraků se Jesusovi
... se všech umění a na sám sobě něčem-
... rozděluje člověkem, který se nikdy o nic
... nezajímá a byl tupý k tomu, co se vůle
... Právě proto musel Jan Veselý učeb. a ho-
... a zahrnout hrdinným schochlováním na
... tronc.

Jakobychem my ostříhali v báňské výrobě, v
... skladatel, vědci, vynálezci, nebýli stejní
... přítelky a čtenářky, když už to tak chce-
... inovovat! Jakobychem rovněž nejdříve nemah-
... cílech myšlenek a pocitů, citů slyš a poznání
... světí a pohybu, citů zrych. m. z. p. v. s.
... měli tvůrce a dávám své vlastni Olbracht. do-
... že tak důmyslně, krásně a politicky sta-
... rovně, snadně stávkou herecké, namohl si jí apri-
... zastát, poněvadž někdy a nikde neprovedl ani jed-
... nebo podrobného rozhoř. a jasně mezi pomysly
... dramatickými a hereckými výtvarným, mezi matie-
... ženskými poznámkami hereckými a dokonalost,
... ženskou postavou. Román o přátelství Jesusovi
... jel v podstatě jiným směrem, za jinými cíli, li ji-
... otnějším mnohem všeobecnějším, nežli jsou he-
... cké, a hereckí je. Takto psána prózou, a
... se málo oobly románů, jako v „Září neli-
... ženských“ slepotou, oddělit od svého stíchu po-
... středí a postavil stranou pro sebe, jak by nepatřily
... k světu. Kdyby byl Olbracht učinil hereckí samou
... ženskou bytostí svého Jesusa a Jana Veselého, byl
... by je musel obra docti jinak pojmu, nežli pojed-
... Všechni literární pozorovatelé novější shodně kladi
... áz. na to, že herec velkého svém založ. něm a
... rozpisování, svými nervy, náklonností, zářímí,
... sémáním líti se přilže od nečerné, svému úvry
... nejten. Bášrova Raňka měla by o tom něco po-
... ředit a v „Karlo Demillym“ Goncourtové pravi
... své Marty výskone: „Bylo by zajímavou psycho-
... logickou studií, pozorovat nepořádky, jež nastanou
... člověku, který zvykle ustálenému přesunatí svého
... střeš předstírané vášní, pomyslnému životu. A vi-
... díme o tolika herec zvláště mozkový úkaz, že je-
... sák zale zastavuje v nich sledy a že jejich život
... na jevíti má se v jejich život skutečný, vede jej
... a nikdy pohlčuje. Neflépe jsou ty zmatky psány
... a herecký. Není vzácností, že román, v kterém se
... pohybne před světlý rasup, pronásleduje jí (mimo
... jostá —) Marta hrála „Domoz krbu“ a ta role
... seba její chování ke Karlovi. Olbracht zavádil o to
... buků a počátku, když mluví o čtveré masce Jana
... Veselého (ale není ta čtveré masky), a později jed-
... tou, když se Veselý dostane do horec s m. flini-
... s a fantasmem Robem bájkem o svých američ-
... kých výhledkách. Rob je z řadu dandolovské

Dulobella. Ale všude jinde jsou Jesusovi a Veselý
... třech emotí nebo vstříelnů, třech zmatků a pole-
... ští jako sčokolí vedle nich; se vřídlností má
... Veselý jen pro zapomenky nebo zpovědi a pro
... měnku odcház, aby mohl z ruzným emist.

A to je asi nejtudnější věc románu Olbrachtov.
... že hude k ctarkan herecké povahy z tvurby očeká-
... vání, jenot nesplní, a řekneš k nim něco, než
... k tomu doklada a podkladu. Olbracht nemá herec,
... jak by je mal románcipast znát, nebo je zná velmi
... málo a nestojí o lepší jeho znalost, jakoby byla
... obyčejná. Zmámno se kdosi o kritiku Peterovi, jaký
... je to klapák, jenž se domáhá vřednosti ve vysti-
... ěnutí. Ale jen, nebožtelo-li Peterovi ani tak o vř-
... nost vystižení, jako o listu, která se v ni projeví?
... Jak chceme lépe dokázat, že střeš snižujeme ty,
... o nichž píšeme, nežli když je snižujeme za ne-
... úplnější pochop? Ci nadporučí naši herec dosed na
... úroveň naší lásky?

POZNÁMKY.

Městanská Beseda v Praze ohlásila nedávno
... listou do 31. května tři ceny na skósky, které
... hudeb. provozovat příštího období zemina; pro ani-
... lepší z poslanců prací určeny odměny 500 K,
... 300 K a 200 K, celkem 1000 K za tři skósky.
... Uvážíme-li, že v Městanské Besedě pozdržá skro-
... mažduje se smetánka elitní společnosti, tá, která
... nemůž nežli a neletit gremem, sledáme, že ceny
... namoženy velmi skoupě a že bychom se vříditi
... v tomto ohpade nadali větší školení ke spřovo-
... žetvu. Důkladná skóská vydá za říčku tři skóky
... a za 200 K nepokupí dnes ani jedné skóskové
... bot.

Jist' na jevíti jsme viděli jednou jak se psál.
... Kdví Ozarovskij ve 2. dějství Gogolova „Revizora“
... hrál Chlestakov bitajících polěvek a zspolichu
... a terdu pečeni Tajemství jeho hry záleželo v tom,
... že si dal na čas. Nejdříve si chleba ukrojil a jedl,
... pak si polěvky dokládá na talíř nabíral, pak líci
... za líci a učimo do talíře upřenýma lovil a poly-
... kcal znovu a znovu chlebem zakusoval, opět na
... talíř sundaval a při tom teprve po hřzké chvíli
... začal habovat, ale to jen jako mimočodem, bez
... většího důrazu, takřka pro počty doprovod. A
... se slepic i pečeni zrovna tak, nic nedbal, jak
... dlouho to trvá a co mají ostatní zatím dělat.
... Šťárání zubů prováděl prsty i vidličkou dokonce
... ještě podrobněji, nežli Gogol naznačil. Prostě mu-
... sil to být dokonalý obraz hladového člověka, který
... se do jídla zcela pohrouží a na své při něm zapo-
... mēne. Podobnou péči věnoval Chlestakov Ozarov-
... ského doutníku, jak jej do úst nasazoval, jak há-
... ůil, jak je v prstech opevné ruky držel; bylo vidět
... karbanika a zkušeného odborníka h špod, u kie-
... rého doutník je požihkem a zbožným, vypěstěným
... úkonem, na němž se pozná duševní znalost. Le-
... čení a rodinou hejtmanovou, to zase vynikalo rá-
... zem a způsobem hubiček, jimiž tento Chlestakov
... poděloval deuru, matku i otce: jakoby si v duchu